

*Островець Владислав, студент I курсу магістратури,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного (м. Мелітополь)
Науковий керівник: Ортіна Г. В.
доктор наук з державного управління, доцент*

ІНТЕРКУЛЬТУРНІСТЬ ЯК ОДИН З НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ УСПІШНОГО МІСТА

Актуальність дослідження. На сьогоднішній день ми більше не можемо дозволити собі ставитися до етнокультурного розмаїття із зневагою або ігнорувати його зовсім. Однак, те, що багато як європейських, так і українських міст досі не в змозі повноцінно скористатися перевагами такого розмаїття, і навіть стикаються з конфліктами у зв'язку з відсутністю належної інтеграційної політики, залишається фактом.

Метою дослідження є виявлення ролі феномену інтеркультурності як основного культурного потенціалу міста.

Результати наукової розвідки. Що стосується України, то за сучасними стандартами вона є відносно етнічно однорідною країною – етнічні українці становлять майже три чверті населення. Тому в багатьох місцевостях (в основному прикордонних) компактно проживають чимало іноетнічних груп, а в окремих регіонах питома вага таких груп досить помітна. Зазначимо, що соціально-культурний склад населення України значно складніший від того, про який говорять результати перепису 1989 року: в цілому населення приблизно на 94% складається сьогодні з трьох великих лінгво-етнічних груп: україномовних українців (близько 40 %), російськомовних українців (33-34 %) та російськомовних росіян (21 %). До того ж має місце поляризація зазначених мовних груп між заходом і південно-сходом України, істотні культурні (зокрема, релігійні) відмінності між російськомовним населенням Галичини і Наддніпрянщини, а також фактичну двомовність (принаймні, пасивна) мільйонів городян як Центральної, так і Західної України.

Існують і інші аспекти культурного плюралізму, наприклад, релігійні: на заході України зараз домінує греко-католицька конфесія; зростає вплив римсько-католицької церкви. По всій Україні, особливо у великих містах, чимало прихильників протестантських конфесій (баптистів, адвентистів тощо), в анексованому Криму – іслам. Єврейське населення все частіше повертається до іудаїзму. Загальна картина ускладнюється ще і внутрішньо православними проблемами (суперництво церков). Серед молоді певною популярністю користуються східні релігії – наприклад, кришнаїзм. Отже, українське суспільство є багатокультурним фактично, але ця мультикультурність далеко не гармонійна.

В цих умовах схильність до підозрілого або ворожого ставлення до несхожих на тебе, актуалізує небезпеки і ризики існування самої системи взаємодії, викликає масові паніки і т. п. Саме ця проблема загрожує подальшому розвитку сучасного суспільства, викликаючи насильства, агресії, бунти, акти непокори, страйки і т. п. Тому сьогодні ми більше не можемо дозволити собі ставитися до різноманітності із зневагою або ігнорувати його.

Слід зауважити, що сучасні філософи активно використовують термін «соціокультурний», справедливо вважаючи, що неможливо строго і методологічно правильно розвести суспільство і культуру, які слід вивчати в єдності, і одними формально генералізуючими категоріями неможливо пояснити динаміку соціальних відносин і зв'язків. Тому, соціокультурний простір міста як складне явище, найбільш доцільно розглядати з точки зору системного підходу, маючи на увазі, що в його рамках реалізується соціокультурна діяльність як культурне функціонування соціальних суб'єктів по створенню культурних цінностей, розвитку здібностей індивідів і підтримання їх творчої діяльності, комунікації, тобто поширення, збереження та громадському використанню культурних цінностей.

Мистецтво менеджменту міжкультурного розмаїття» стає сьогодні одним з головних умов успішного існування міських спільнот. Щоб

домогтися цього, місту необхідно переглянути весь комплекс своїх установ, послуг і створити відповідні структури та механізми управління для усунення перешкод на шляху інтеграції мігрантів, вимушених переселенців та етнічних спільнот, примноження внеску різних культурних груп у розвиток міста.

Інтеркультурність визнає важливість культури в створенні згуртованих громад, забезпечення доступу до прав і реалізації можливостей. Це підкреслює необхідність забезпечення кожній культурі можливість виживання і процвітання, а також право всіх культур зробити свій внесок в культурний ландшафт суспільства, в якому вони представлені. Визнання різних культур включає різноманітність в офіційному діалозі і комунікаціях, адаптацію урядових установ і недержавних установ до етно-різних учасників і користувачів, що забезпечують відкритість і достатню гнучкість цих організацій у впровадженні нововведень на основі різних етнокультурних походжень.

Звичайно, такий підхід вимагає розробки довгострокової стратегії з метою трансформації соціального і громадського простору, інститутів і суспільної культури. В основі цього підходу міститься поняття переваги різноманіття, яке означає, що різноманітність – це не загроза, а перевага для спільнот за умови компетентного керівництва; робота з концепцією розмаїття – це не спосіб міського брендингу, а філософія управління та визначення суспільної політики. Звичайно, міським установам і службовцям потрібен певний рівень (етнокультурною) компетентності, щоб бути в змозі впоратися з серйозними змінами, непередбаченими ситуаціями й конфліктами, пов'язаними з різноманітністю.

Про участь України у програмі Ради Європи «Інтеркультурні міста» зазначимо, що сьогодні українська мережа включає міста (Вінниця, Луцьк, Мелітополь, Одеса, Павлоград, Суми), які дійсно бачать потенціал і усвідомлюють перевага етнокультурного розмаїття для розвитку своїх

громад, а також стратегічно підходять до втілення моделей інтеркультурній інтеграції в політиці й управлінні своїми територіями.

Інтеркультурний інтеграційний підхід української мережі спирається на документи і стандарти Ради Європи у сфері етнокультурного розмаїття та захисту міноритарних культур, інтеркультурній компетенції, багатомовності, інтеркультурної освіти, боротьби з расизмом і ксенофобією, запобігання ненависті, ролі ЗМІ у розвитку культури толерантності, взаємодії мігрантів приймаючих суспільств і інтеркультурній компетенції соціальних послуг.

Міжкультурна модель розвитку українських міст, випробувана і розвинена в рамках Програма Ради Європи «Інтеркультурні міста», дозволяє сьогодні впроваджувати нові прийоми управління, громадської участі, міжсекторної взаємодії, проектних підходів і т. д. для успішного майбутнього розвитку. Співпраця з існуючими національними мережами та об'єднаннями інтеркультурних міст в Європі відкриває можливості успішного партнерства, обміну досвідом та ідеями інтеркультурного діалогу.

Висновки. Сучасне українське суспільство в русі свого зміни набуває чинності як полікультурне. Найбільш значущими у цьому контексті етнічні, мовні, культурно-історичні та регіональні відмінності. Практичний досвід мережі інтеркультурних міст вказує на те, що сильними стають виключно саме ті інтеркультурні міста, які успішно заохочують громадян, які вийшли з різних міст, до виявлення їх інноваційного потенціалу і здатності використовувати ресурси, вміння і творчість їх населення для підвищення привабливості міста та залучення нових інвестицій і можливостей працевлаштування.

Використані джерела та література:

1. Афанасьєва Л. Активні інтеркультурні практики як індикатор взаємодії культурних груп і спільнот поліетнічного міста / Л. В. Афанасьєва, Р. І. Олексенко // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філософ.-політолог. Студії. – 2018. – Вип. 18. – С. 40–47.
2. Афанасьєва Л. Интеркультурность как успешная модель развития поликультурного городского сообщества / Л. В. Афанасьєва, Р. І. Олексенко// Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos. – 2018. – С. 6–13.
3. Афанасьєва Л. Інтеркультурне місто як модель інтеграції українських спільнот у сучасний європейський простір / Л. Афанасьєва, К. Рубікондо-Хованова // Українозн. альм. – 2016. – Вип. 18. – С. 13–17.
4. Афанасьєва Л. Міжкультурний діалог в контексті єднання

України / Л. Афанасьєва, Є. Музя, К. Колева [та ін.] // Українозн. альм. – 2017. – Вип. 21. – С. 15– 20.

5. Волков О. Г. Філософія: навч. посіб.-практикум / Волков О. Г., Землянський А. М., Олексенко Р. І.[та ін.] ;МДПУ імені Богдана Хмельницького. – Мелітополь, 2017.

6. Вуда Ф. Міжкультурні міста: До моделі міжкультурної інтеграції (Результати спільної програми Ради Європи та Європейської Комісії «Міжкультурні міста») / Ф. Вуда ; Рада Європи. – Київ: ТОВ «Майстер книг», 2010.

7. Олексенко Р. И. Аксиодуховная составляющая в становлении и гармонизации социокультурного бытия человека / Р. И. Олексенко, В. В. Молодыченко, Г. Г. Тараненко // Гуманіт. вісн. Запоріз. держ. інженер. акад. – Запоріжжя, 2016. – Вип. 65. – С. 27–40.